

Komtesse Maria Gertrude Pericoli

1. udgave, december 2017

Tilbage til familien

Portrættet af komtesse Maria Gertrude Pericoli er malet omkring 1800 af en ukendt maler. Maleriet blev solgt to gange på auktion, senest i 2016, før det i oktober 2017 lykkedes at købe maleriet tilbage til familien. Dette er historien om Maria Gertrude Pericoli.

Maria blev født 19. december 1776 eller 1778 i Rom af korsikansk Kaptajn Grev Pietro Pericoli og hustru Giovanna Francisca de Rossi. Marias far døde 60 år gammel i november 1790 i et hus i Strada de San Francesco i Camerino, Marche, Italien, da Maria var blot 14 år gammel. Nogle år senere mødte 20-årige Maria den 42-årige danske maler Johan Herman Cabott (født 1756). De blev gift i Rom 9. august 1796, hvorefter de i perioden 22. august – 3. november 1796 rejste til Danmark ledsaget af hendes mor. Maria skrev dagbog fra rejsen. De blev gift igen i Sankt Petri kirke i København på hendes 20 års fødselsdag den 19. december 1796.

De fik 2 sønner, Emilius, der udvandrede til Rusland, og Niels, der døde som barn, og 3 døtre, Emilie, ugift (1797-1891), Adelaide (1805-1885), der blev gift med justitsråd Edward Holmblad (1802-1881), og Barbara Louise, ugift (1811-1894).

Dagbogen blev udgivet af Marias oldebarn Emil Valdemar Holmblad (1873-1942). Han havde sandsynligvis som det sidst levende oldebarn arvet maleriet. Hans eneste datter (adopteret) Elisabeth Holmblad (gift Gjerløff) arvede formentlig maleriet. Elisabeth, der i øvrigt boede på Engelsborgvej i Lyngby, døde i 2011, hvorefter billedet blev solgt på auktion i Hørsholm. I 2016 blev maleriet i egen solgt på auktion til en norsk malerisamler, der var så venlig at sælge maleriet til Henningen-slægten.

1796

I Danmark var den sindsyge Christian VII formelt konge i Danmark. Det var dog hans søn, den senere Frederik VI, der var det uofficielle men i realiteten fungerende kongelige overhoved.

Året før var København ramt af en voldsom brand, der ødelagde en del af Nørre Kvarter inkl. Vestergade, hvor Johan og Maria boede i 1801.

Kong Christian VII.
Maleri af Jens Juel 1787.

Kronprins (regerende) Frederik VI.
Maleri af Jens Juel 1787.

I Europa herskede revolutionskrigene 1792-1803, som skyldtes reaktionerne på den Franske Revolution. Bl.a. af frygt for en spredning af revolutionære ideer havde de tyske stormagter Preussen og Østrig slået sig sammen. Frankrig erklærede begge lande krig, og året efter gik Storbritannien ind i krigen. I sommeren 1792 var Frankrig ved at blive invaderet men angreb og afværgede faren. Fra 1795 havde Frankrig fremgang, besatte De Forenede Nederlande og tvang Preussen ud af krigen. I april 1796 havde Napoleon besejret den italienske hær ca. 60 km vest for Genova. Der var indgået våbenstilstand 28. april. I begyndelsen af september forsøgte østrigerne at undsætte den belejrede by Mantova i flere omgange. Det kom til flere slag mellem de franske hære anført af Napoleon Bonaparte og den østrigske hær anført af Wurmser: 4.-8. september omkring Bassano og 15. september ved Mantova.

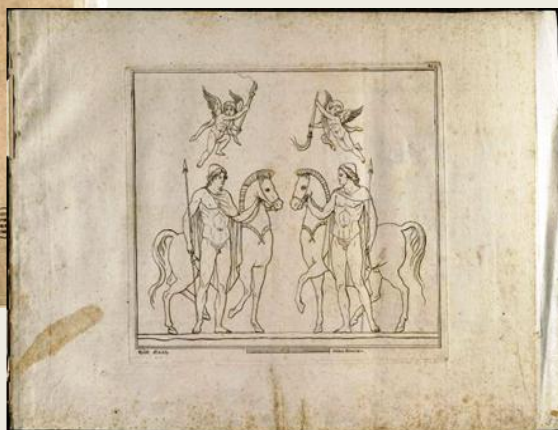
I USA blev den federale kandidat John Adams valgt som præsident over demokraten Thomas Jefferson.

Johan Herman Cabott (1756-1814)

Johan Herman Cabott var næstældste barn af juveler og stadskaptajn Poul Cabott (1721-1796) og Anna Marie født Kruse (1780-?). Faderen nedstammede fra en reformert slægt, der havde bosat sig i København i slutningen af det 17. århundrede. Johan blev uddannet på Kunstakademiet og rejste på egen bekostning til Rom 1784-1790 og til Berlin 1791-1792. Johan var ven med Nicolai Abildgaard og rejsefælle med Asmus Jacob Carstens og arkitekt Friedrich Weinbrenner på vejen til Italien i 1791. Han var igen i Rom 1792-1796 og var her knyttet til den danske og tyske kreds omkring Friederike Brun og hendes bror Friedrich Münter. I Rom arbejdede han flittig og udførte adskillige respektable kopier efter Rafael. Johan synes dog at have erkendt, at hans muligheder som figur- og historiemaler var begrænsede. Inspireret af Friedrich Münters interesse for arkæologi og udsmykninger i de romerske gravkamre, som han kendte gennem venskabet med Georg Zoëga, valgte Johan at fortsætte som dekorationsmaler. Han publicerede i 1795 beskrivelsen af et romersk gravkammer ledsaget af omhyggelige raderinger af hele decorationen, figurgrupper og mange dekorative detaljer.

Portræt af Friedrich Münter.
Maleri af Johan Cabott (1786).

En rejse fra Rom til København i 1796

Dagbogsoptegnelser af Maria Gertrude Cabott født Pericoli

Mandag den 22. august 1796: Vi rejste fra Rom den 22. August 1796 kl. 10 om formiddagen. Vi kom til La Storta, hvor vi opholdt os for at drikke og spise, og derpå rejste vi straks videre. Vor vej førte os forbi Monte Rosa og gennem en lille flække, og om aftenen nåede vi Civita Castellana. Her gik vi øjeblikkelig ud for at se byen, og uagtet det var sent, kom vi ind i Domkirken. Denne har en gotisk portal, og for at komme op til hovedalteret må man gå op ad en trappe; - kirken var ikke ilde.

Domkirken: Duomo di Civita Castellana

Vi fik et godt aftensmåltid, god vin og gode værelser; tillige traf vi behageligt selskab, blandt hvilke kan nævnes Sign. Gnadi fra Bologne, som er på rejse til Spani-

en, og Sign. Benedetti Malmusi fra Modena, som rejser hjem efter at have fuldført sine studier.

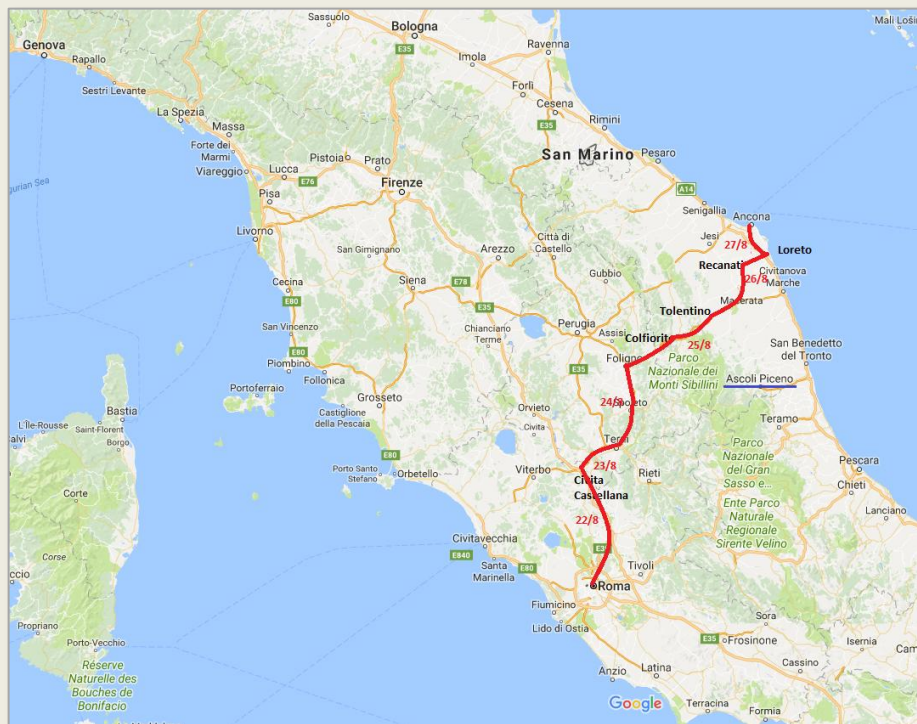
23. august: Da klokken var 8 om morgenen, rejste vi til Otricoli, hvor vi standsede. Her traf vi atter behageligt selskab, med hvem vi spiste, og straks derefter fortsatte vil rejsen. Vi passerede Nepi, Narni og Terni, hvor vi gjorde holdt. Her bestemte vi os til at gå for at se det store vandfald, og vi tog 2 førere, som skulle ledsage os. Vi kom vejen derhen gennem flere farlige steder og rejste i alt 10 italienske mil¹ uden at få noget at se. Da det endeligt var blevet helt mørkt, og vejen var så dårlig, at vi næsten ikke vidste, hvorledes vi skulle komme videre frem, besluttede vi os til at vende om og nåede omsider dødrætte tilbage til byen. Jeg havde fået mine nye, fine sko ødelagt, og det var en kedelig udgift at købe nye, tilmed da vi ikke havde fået set det ringeste.

Vandfaldet ved Terni, som de ikke nåede at se.

---

¹ Mil stammer fra latin *mille passus* ("tusinde dobbeltskridt"), ca. 1,5 km når den romerske hær marcherede. 10 mil svarer altså til 15 km.

Rejsens 1. uge (22-29/8).

24. august: Vi tog meget tidligt afsted og kom igennem mange små byer og nåede endelig det store bjerg, som man må passere ridende på okser. Vi lejede så 4 okser og begyndte bestigningen; denne var meget farlig, og det var meget uhyggeligt, da man på den ene side havde bjergsiden og på den anden en afgrunde, der var så dyb, at vi næppe kunne se bunden, da vi havde nået toppen af bjerget. Oppe på bjergtoppen standsede vi og fik en god skinke og god vin, og derpå gik vi ned. Senere kom vi forbi S. Giacomo og vingårdene ved Spoleto, hvor vi gjorde ophold.

Efter at have passeret Spoleto og St. Orrechio nåede vi om aftenen Foligno. Skønt det var aften, gik vi omkring i byen; den er stor og har en stor plads, hvor der holdes torv, men smuk er den ikke. Vi fik en god aften og gode værelser og traf her Gnadi og Malmusi, og det blev bestemt, at vi skulle rejse sammen gennem skoven ved Colfiorito, som man tror, er fuld af røvere.

25. *august*: Vi rejste fra Foligno før kl. 8, og efter at have passeret 4 små byer kom vi ind i den store skov ved Colfiorito. Vi var forfærdelig bange, da alle mennesker sagde, at den var fuld af røvere; vi kom dog godt igennem den uden at se nogen.

Derefter førte vor vej os gennem en åben dal og gennem en lille landsby, men da der var fest, hørte vi ingen messe. Tilsidst nåede vi broen ved Trave-floden, hvor der er overordentligt smukt. Her fik vi gode værelser og en udmærket steg til middag. Da det var meget varmt, lagde vi os til at sove uden at kunne få noget at vide om det selskab, som skulle rejse videre sammen med os. Vi var meget trætte og sov lige til aften der og så rejse om natten. Vi spiste tidligt og sov derpå igen noget, og kl. 12 rejste vi videre i et smukt måneskin. Vi kom gennem 4 små landsbyer, og da vi nåede Tolentino, standsede vi lidt. På torvet traf vi vor tabte rejseselskab, som stod og købte store og smukke meloner for 2 Baiocchi stykket. Vi opholdt os dog ikke længe der men fortsatte hurtigt rejsen.

26. *august*: Vi passerede i det fjerne Macerata, drejede så til venstre, og da vi havde rejst 3 Mil, standsede vi på et sted, der kaldtes passet ved Macerata, hvor der var et dårligt og fattigt gæstgiveri; der var mange rejsende. Regnen strømmede ned og det, vi fik at spise, var lidt og dårligt. Alle de rejsende var handelsmænd. Da det klarede lidt op, gik vi ud at spadsere og så på en høj lige overfor gæstgivergården ruinerne af et rundt, antikt amfiteater, hvis diameter indvendig var 73 fod² (fransk mål); på den modsatte side var der også ruiner, som synes at stamme fra et palads.

4 timer efter middag rejste vi sammen med de andre rejsende. Veterinerne kørte hurtigt, og omsider kom vi atter til et sted, hvorfra vi på ny måtte stige til vejrs. Vi tog nu 4 bøfler og besteg derpå det store bjerg ved Recanati, som er så højt og skrækkeligt, at man ikke kan forklare det; når man er oppe på toppen og vil se ned, bliver man helt svimmel.

---

² 1 fransk fod = 32 cm. 73 fod = 24 m.

Amfiteater Helvia Recina, Macerata. Måske er det gæstgiveriet i baggrunden?

Vi kom derefter ind i Recanati, der består af en lang gade, men øde og ensom. Vi var inde i kirken San Filippo, som er stor og ikke ilde. Derefter rejste vi en lang vej og besteg igen en stejl højde ved hjælp af bøfler; det var meget farligt.

Til Loreto kom vi lige efter Ave Maria, men alligevel var byen livlig og oplyst. Vi fik et godt logi med gode værelser og gode senge, og her traf vi igen både selskabet af de handlende og sign. Gnadi og Malmusi. Vi spiste og drak godt; der blev sunget, og det hele var meget muntert det var et langt bord med mennesker rundt om.

San Filippo kirken, Recanati.

27. august: Vi stod tidligt op og gik straks til kirken for at gå til alters, men der var så fuldt af mennesker, at det varede længe inden vi kom ind. Efter at have været til skriftemål var vi til alters og så messen, hvorefter vi gik hjem. I det hus, hvor vi bor, er der et stort værelse fuldt af salgsvare, og her fandtes medaljer og meget andet. Senere gik vi ud på en stor altan af jern. Der er anbragt for den midterste salon, og her spises der middag og aften. Der er meget smukt, da man ser lidt af det store torv og hele den lange, lange gade der ligesom gaden Giubbonari i Rom er fuld af folk og butikker med alle slags varer. Tillige færdes der her altid en stor mængde udlændinge. Alt i alt er udsigten meget smuk.

Loreto: Torvet for enden af den lange hovedgade Salvateirra. Hotellet er til højre.

Da vi havde set dette, gik vi til skatkammeret, der er meget smukt og rigt prydet, og hvor der findes mange pragtfulde ting, navnlig nogle vaser, som var smukt malede. Senere besøgte vi også kapellet. Der købte vi en lille bog, som indeholdt en beskrivelse, og tillige en medalje af sølv. Resten af dagen gik vi rundt i byen, der er lille, men livlig og meget smuk. Middag spiste vi på hotellet sammen med et stort og meget muntert selskab. Kl. 2 om eftermiddagen rejste vi og nåede efter 5 timers rejse Ancona; vi havde gået en times tid af vejen for vores fornøjelses skyld.

Vi tog ind på et meget stort, propert og smukt hotel og klædte os straks om for at gå ud at spadsere. Da det var lørdag, mødte vi en mængde jøder; de jødiske kvinder var smukt påklædte og meget kønne at se på. I havnen lå der en stor mængde skibe og var en masse fremmede.

28. august: Efter at have været til messe drak vi kaffe, der kostede 5 Baiocchi koppen. Medens vi drak denne, gjorde vi bekendtskab med en mand, der sagde, at han var dansk hattemager i Ancona. Sammen med ham gik vi ud for at se dæmningen og derpå til havnen, hvor vi tog en lille båd og for motions skyld roede en tur; det var overordentlig smukt vejr. Vi aflagde på turen besøg på et dansk skib, i hvilket vi kom om bord ved hjælp af tov. Derpå roede vi tilbage og gik så hen til arsenalet. Dette bruges som kastel; der vrilede af soldater og officerer. Ligeledes var der en mængde nøgne børn, som går ud og henter de småpenge man kaster ud i vandet, op med munden; også vi morede os med at kaste nogle penge ud til dem. Senere spadserede vi rundt i byen. På et torv er der en statue af paven, der uddelel velsignelser; det er en kolossal statue, hel figur, men overmåde smuk. På et andet torv findes en statue af pave Clemens XII i siddende stilling.

Statuen af pave Clemens XII (1652-1740)
på Piazza del Plebiscito di Ancone.

Efter middag var vi atter ude at spadsere og kom nu gennem en gade, der bærer navnet "di Porta Pie", fordi den er anlagt af pave Pio.

Pave Pio VI (1717-1799)

Pave Pio (Pius) VI var pave fra 1775 til sin død i 1799.

Pius VI fordømte den franske revolution og undertrykkelsen af den gallikanske kirke, som var en følge af revolutionen. Franske tropper, anført af Napoleon Bonaparte, besejrede de pavelige tropper og besatte de pavelige stater i 1796. I 1798 blev Pius pga. sin afvisning af at afstå fra sin tidlige magt taget til fange og transporteret til Frankrig. Han døde et år senere i Valence.

1 Baiocchi, mønt fra 1795, Pio VI

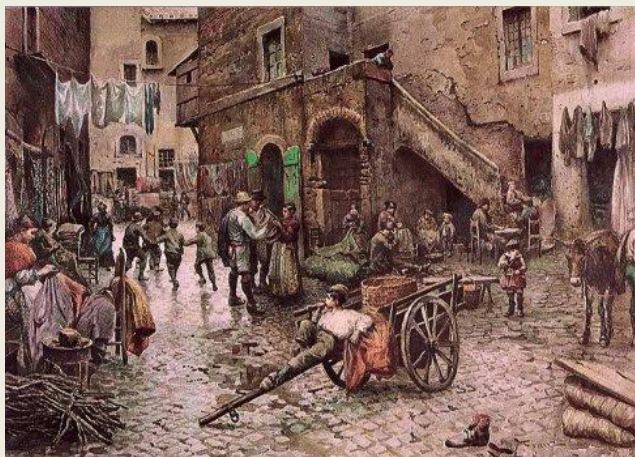
Ligesom i Rom er her en stærk færdsel af vogne med lakajer foran, andre, tarveligere vogne og mange fodgængere; mærkeligt at se at alle var uden hatte og gik med bart hoved. Synet af de mange mennesker og den megen afveksling var meget morsomt men trættende, og vi gik derfor hjem.

29. august: Vi var ude at spadsere om morgenen, men senere op på dagen blev det uvejr, så vi måtte blive inde.

30. august: Vi stod tidligt op og gik hen til kirken San Cyriaque for at se madonna; senere beså vi gravene, som er meget smukke; der findes talrige kapeller for forskellige helgener. Kirken ligger meget højt, og man har en smuk udsigt heroppe fra. Da vi var kommet tilbage til byen, gik vi hen til købmændenes udsalg, foran hvilket der er anbragt et højt gitter for at beskytte det mod folkemængden. Også Ghetto besøgte vi; den var ikke køn, men stor og tæt befolket. Caféerne er smukke og fører lignende delikatesser som i Rom.

San Cyriaque kirken (San Ciriaco).

Den jødiske ghetto.

Om eftermiddagen bestemte vi os til at rejse til Senigallia og tog da vogn; vi nåede stedet kl. 2, og da vi hørte, at der fandtes et teater, klædte vi os om og gik derhen. Vi så en meget smuk dans. Selve teatret er meget net, men ikke stort; det bliver godt ledet, og musikken er god.

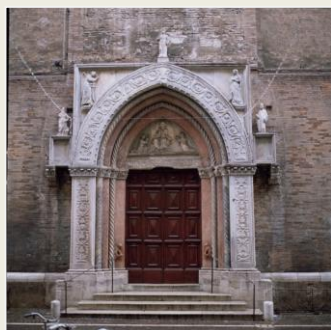
Senigallia.

31. *august*: Tidlig om morgenen gik vi hen på markedet, som allerede var ved at slutte, men vi fik alligevel et godt indtryk af det. Markedet holdtes i en stor og lang gade, der var helt overdækket med lærred og kaldtes "il Corso"; det var noget lignende, som når der i Rom holdtes "il Corpus Bonini". Her var endvidere

flere andre gader ligeledes overdækkede med lærred; når markedet er i fuld gang, skal det være et meget smukt syn.

Da vi senere var nede ved havnen, så vi et fartøj, som skulle sejle til Pesaro, og vi traf nu aftale om at sejle med. En time efter middag indskibede vi os, og kl. 5 ankom vi til Pesaro. Vi havde hele tiden modvind og passerede bjergene ved Pesaro, hvor der er meget farligt at sejle. Vi kom dog godt i land og fandt et godt logi, hvor vi fik god aftensmad og traf to herrer, som vi havde set ved middagen i Ancona. Den enes navn ved jeg ikke, men den anden hed Girolamo Lanterna, en venezianer, som kom fra Senigallia og rejste hjem; de var begge muntre og dannede mennesker.

1. september: Om morgenen tidlig gik vi på café og derfra hen til kirken San Francesco, ved hvilken der er munke ligesom ved St. Apostoli i Rom. Kirken er smuk; vi hørte messen og beså derefter kirken St. Lorenzo og endnu en lille kirke.

San Francesco, Pesaro.

Af seværdigheder i byen kan nævnes en meget lang gade, hvor der sælges fisk i store mængder.

Om eftermiddagen var vi på torvet, hvor der er et springvand med 4 tritoner, som rider på delfiner, og 4 havheste, som udstråler vand. Senere besøgte vi endnu flere kirker og endte i caféen, hvor vi måtte betale 2 Baiocchi for en kop kaffe uden fløde; vi sluttede i vor logi med en god aftensmad.

Springvandet i Pesaro.

2. september: Vor tur gik til en klosterkirke, hvor vi hørte messen, derpå på en café, så en anden kirke (S. Francesco), til havnen og sluttelig hjem. Den eftermiddag besøgte vi Ghetto og Kartheuserklostret; senere var vi atter på en café og nede ved havnen; her er der en promenade, hvor vi talte med sign. Monolo.

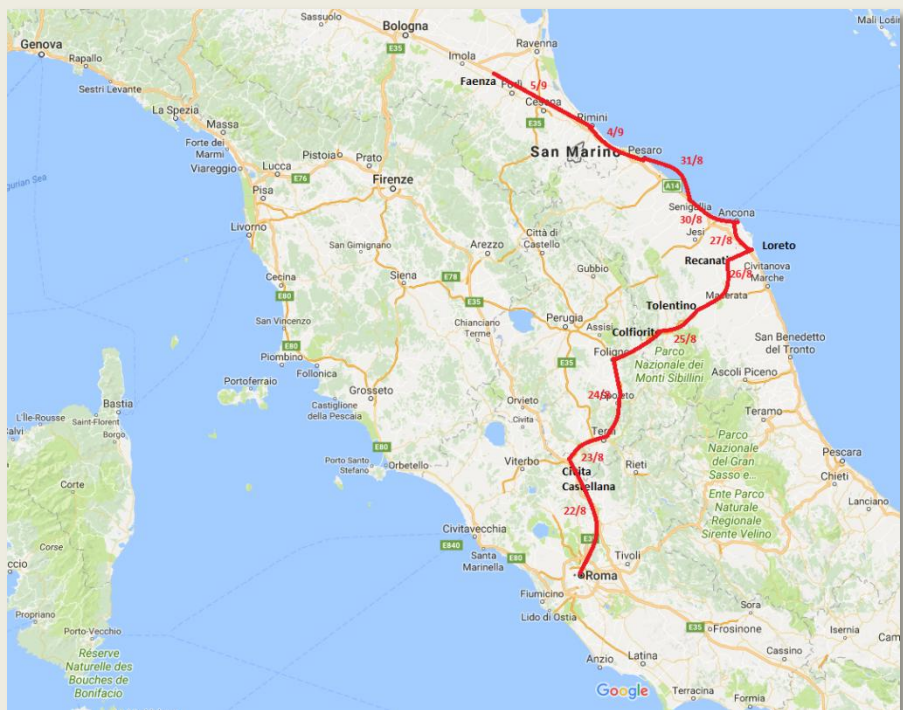
3. september: Meget tidligt har vi spadseret byen rundt, været på en café og endelig hørt messen. Efter middag har vi sammen med sign. Monolo besøgt en porcelænsfabrik og meget andet og endelig spist is og aftensmad på en café; vi kom meget sent til ro.

4. september: Umiddelbart efter vor morgentur hørte vi messen og gik så hen på en café. Senere gik vi til havnen for at se denne, da vi jo skal rejse til søs, men da

det stadig var modvind, gik vi hjem med uforrettet sag. Da vi havde spist middag bestemte vi os til at rejse over land med posten sammen med sign. Monolo.

Vi rejste så fra Pesaro kl. 4 om eftermiddagen, passerede Cattolica og kom kl. 2 om natten til Rimini. Porten til byen var lukket, og den kone, som kom for at lukke op, ville ikke gøre dette for mindre end 10 Baiocchi; hun fik imidlertid kun 5 og var øjensynlig meget fornærmet.

Da vi havde 4 heste for, kørte vi hurtigt og fik et godt logi, hvor vi både fik god mad og gode senge. I det samme hus var også Mr. La G's familie, medens han var i et munkekloster en mil derfra. Da vi ikke kunne få dem at se, sendte vi vore hilsener.

Rejsens 2. uge (30/8-5/9).

5. september: Vi rejste fra Rimini kl. 10, kom forbi St. Vito og Savignano, hvor vi standsede og drak kaffe. Vi fik at vide, at beboerne havde måttet betale franskmændene 5.000 Scudi. Fra Savignano rejste vi til Cesena, hvor vi spiste middag; her

traf vi sign. Guiseppa fra Cesena og Mr. Albanis kammertjener. Vi spiste meget godt, og senere besøgte vi byen. Her var et marked, hvor der solgtes alle slags tøj; politiet holdt stadig vagt. Indbyggerne har måttet betale 73.000 Scudi til de franske. Vort logi lå på et stort torv og var meget godt. På rejsen fra Cesena til Faenza kom vi forbi Forli, la Misericordia og endelig det store Forli. Om aftenen nåede vi Faenza, hvor der er et virkelig godt hotel med store og gode senge, alt nyt. Der findes et posthus i byen. Om aftenen spadserede vi rundt i byen, og et sted spiste vi is, der kostede 6 Baiocchi for portionen. Byen er stor, har et stort torv, store fabrikker og er tæt befolket. Vi spiste godt til aften, og da vi var et selskab på 6, havde vi det meget muntert.

6. september: Kl. 8 rejste vi fra Faenza og kom til Lugo kl. 12. Her så vi lige udenfor porten et hus, som var ødelagt af en bombe; nu var murere i færd med at bygge det op igen. Inde i byen er der en lang gade, hvor der i alle dørene sidder et stykke nyt træ; dette skriver sig fra, at franskmændene, da de kom for at plyndre byen, alle steder affyrede skud gennem dørlåsen, hvorfor nu alle låsene var forsynet med det nye træstykke. Oven over dette er der malet et dødningshoved og tallet på de myrdede; det hele var i sandhed skrækkeligt. Her er omtrent ingen mennesker, og man kan intet få. Vi fandt en eneste mand, som bragte os en smule slet og dyr kaffe. Vi opdagede, at det sted, hvor vi drak denne kaffe, tidligere havde været en café, men nu var alt indboet ødelagt og alle borde og stole slået itu.

Medens vi opholdt os her, kom 4 franske kommissærer forbi; de var til hest og skulle opkræve endnu en skat, nemlig flere heste; vi så dem også rejse af sted med hestene.

De stakkels jøder i byen var alle meget elendige; franskmændene havde røvet 33 pund perler fra dem, og fra borgerinder, som de havde truffet, havde de taget klæder og levnedsmidler. Beborerne i Lugo havde haft det håb at kunne forsone sig med franskmændene og derfor ikke villet have, at kvinderne måtte føre noget bort, og senere måtte de alligevel flygte.

Lugo er da et meget trist sted, men indbyggerne begyndte imidlertid at vende tilbage og ville prøve at få et marked i gang.

Vi rejser så fra Lugo, passerer Argenta og når St. Nicolo, hvor man imidlertid ikke kan gøre ophold; vi må derfor rejse endnu mange mil til Stivoli, hvor vi fik god aftensmad.

7. september: Vi rejste tidligt herfra og kom så til Ferrara, hvor der på posthuset er det franske våben. Vi tog ind på et hotel, hvor der boede en fransk general. Senere gik vi på en café og derefter ud i byen. Vi besøgte domkirken, der er smuk og stor; dens bygningsstil er gotisk. Lige overfor ligger der en port, over hvilken der er anbragt 2 statuer, den ene af en Hertug af Ferrara til hest og af bronze; den anden fremstiller en lignende mand i siddende stilling. Senere gik vi til kastellet, hvor det trefarvede flag vejer. Alle bærer kokarder og overalt er det det franske og frihedens våben.

Niccolò III d'Este (1383-1441), Marqi af Ferrara.

Vi besøgte også ghettoen, og da det var meget vanskeligt at få passene, fordrev vi tiden med at spise en god middag. Derpå tog vi en vogn og kørte til havnen for at tale med kureren, som rejste til Venedig. Havnen er 3 mil fra Ferrara, men vejen er meget smuk. Der var også en café, hvor vi ventede, medens fartøjet blev bragt i orden. Endelig henimod midnat gik vi ombord sammen med et selskab på 15 personer. Vi spiste et godt aftensmåltid med høns og god vin. Vi rejste hele natten, men da der blev spillet kort, kunne vi ikke sove, og jeg var derfor næsten hele tiden på dækket.

4.-8. september: Den østrigske hær forsøgte at undsætte det belejrede Mantova på to fronter: Wurmser med 20.000 mand over Bassano og general Davidovich med 20.000 mand gennem Etsch-dalen mod Verona. Napoleon gik til modangreb med 3 hære på i alt 33.000 mand: 4. september blev Davidovich slået syd for Trento, hvorefter Napoleon rykkede efter Wurmser gennem Levico og Borgo til Primolano, hvor han 7. september angreb Wurmseres bagtrop. Wurmseres hovedhær led nederlag 8. september ved Bassano. 400 franskmænd og 600 østrigere blev dræbt. Overraskende rykkede Wurmseres hær ikke mod øst men fortsatte i stedet mod sydvest for at nå den belejrede Mantova. Napoleon satte efter Wurmser. Efter et hårdt slag 15. september ved Mantova, hvor 1.500 franskmænd og 2.500 østrigere blev dræbt, lykkedes det Wurmser at nå ind i den belejrede by.

Få dage senere, den 17. september, rejste Maria fra Fener gennem Primolano og Bassano, hvor slagene havde stået, og gennem dalen via Levico til Borgo og derfra, dagen efter (den 18. september), gennem Civezzano til Trento.

Napoleon ved Bassano 8. september 1796

8. september: Det var næppe en dag, da vi ankom til det sted, hvor vi skulle skifte fartøj; vi gik i land og spadserede et stykke vej, stadig langs havet. Da det var festdag, var der en præst, der holdt tale og messe i et lille kapel. Endvidere var der et lille hus, hvor der bor en mand, der bager brød og laver kaffe til de rejsende; her opholdt vi os noget og drak kaffe med brød til. Så kom vi ombord i et venetiansk fartøj og ankom til Chioggia, hvor vi fik fat i en lille båd og roede i land. Her måtte vi så fremstille os for en Signor fra Venedig, som skulle se passene. Da det var

besørget, måtte vi igen i den lille båd og tilbage til fartøjet. Omtrent kl. 1 om natten kom vi til Venedig, hvor vi øjeblikkelig blev fremstillede for en anden Signore. Sammen med sign. Girolamo Santèrona tog vi til Markuspladsen med hædersmonumentet for Orfeo, og her spiste vi aften, men da vi var meget trætte, gik vi snart i seng. Huset, hvor vi bor, er meget smukt og propert. Vinduerne vender ud til den store kanal. Gaden kaldes La Riva del Carbone; ved siden ligger de franskes skole.

La Riva del Carbone in Venezia, maleri af Ercole Calvi og foto fra 2016.

forskellige kvinder rundt med deres instrumenter og spiller og synger; det er en smuk adspredelse.

11. september: Vi har været til messe i St. Markuskirken, der er meget stor, men noget mørk; den er indvendig helt af mosaik. Her i kirken traf vi sig. F med sin kone og datter. Højere oppe på dagen besøgte vi klosteret for de uægte fødte. Vi købte en beskrivelse af hele klosteret; den var på latin. Kirken er ikke meget stor; højt oppe er der to orgler, og her spillede de på den ene side med alle slags instrumenter, medens de på den anden side sang med forskellige stemmer; det lød meget smukt. Vi gik fra klosteret til caféen og senere hen til torvet, hvor der forevistes et marionetteater.

Zitelle kirken – del af det tidligere kloster for "uægte fødte".

12. *september*: Vi har spist frokost og sign. Giovanni har besøgt os. Senere på dagen tog vi i en gondol til den danske konsul, men han var på landet. Om eftermiddagen roede vi i en gondol til Ponte Rialto, og her købte vi noget garn, der var godt og billigt, og et par fine silkestrømper til min mand.

13. *september*: Det var blevet sagt, at man måske kunne få tilladelse til at se arsenalet, og vi tog derfor sammen med sign. Monolo derhen i en gondol men kom ikke ind. Højere oppe på dagen gik vi ud for at se Campanilen, men det var heller ikke tilladt, og vi fik altså heller ikke noget at se her. I stedet for gik vi så og så på guldsmedens butikker, som er meget rigt forsynet med smukke varer.

14. *september*: Vi spadserede rundt i byen og på Ponte Rialto. Der var et lille torv, hvor der stod 20 musikere, der alle blæste på horn samtidig; det lød meget godt. Efter at have hørt dette, gik vi på caféen og så hjem. Det er særligt smukt at gå i buegangene rundt om torvet og se på de mange mennesker af alle nationer, der færdes her.

15. *september*: Vi har nu besluttet at rejse herfra til Mestre og forlod da Venedig kl. 4 og kom til Mestre kl 6; her spiste vi middag, medens de gjorde vognen i stand, og rejste så straks videre. Vi kom nu gennem 2 små byer, og kl. 2 om natten nåede vi Castel Franco, hvor der er meget smukt. Her findes et pragtfuldt torv, på hvis ene side der ligesom på Corso i Rom, findes en trappe, hvor man kan spadserere. Hotellet, vi bor i, er stort og smukt. Vi fik god aftensmad, og medens denne blev tillavet, opholdt vi os på en smuk balkon; det var smukt måneskin.

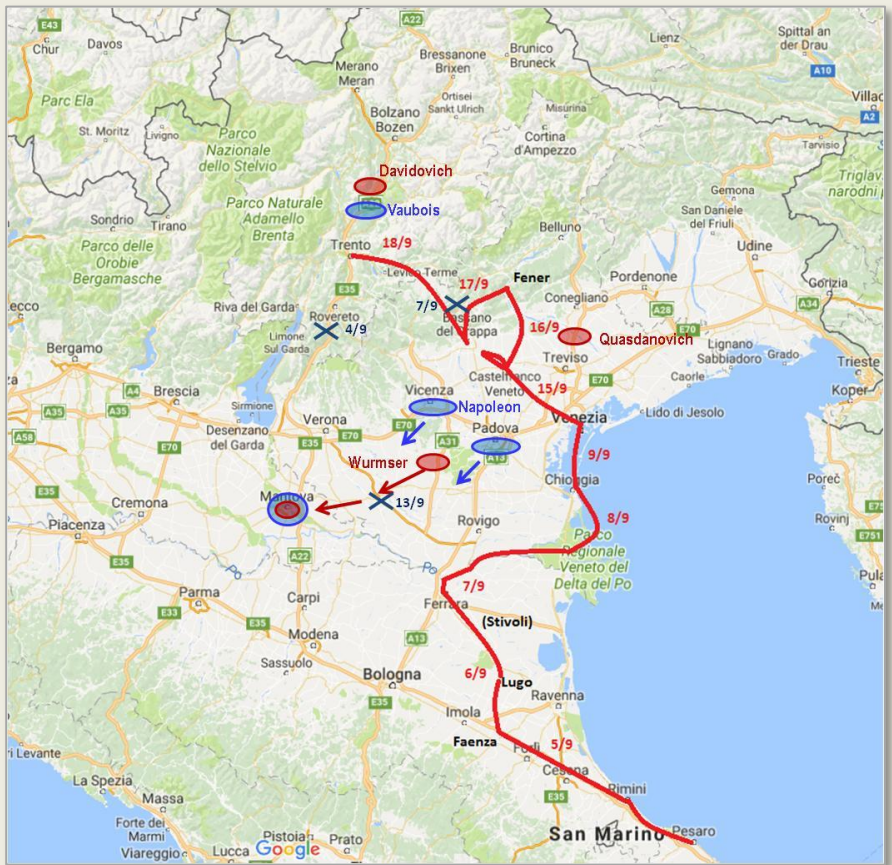
16. *september*: Kl. 8 forlod vi Castel Franco og kørte til Bassano, men da vi kom i nærheden, mødte vi en vogn med en såret soldat og sign. Greve Luigi, som bad os for guds skyld om at vende om, da vi ikke var sikre for de franske. Han ville ad en anden vej bringe den sårede til byen. Vi vendte da om og rejste tilbage til Castel Franco, hvor vi havde tilbragt natten. Her spiste vi frokost og efter at have sluttet os sammen med den omtalte Greve, rejste vi videre med en fører, da vi ikke kendte de veje, ad hvilke vi kunne flygte fra de franske. Der havde den foregående nat fundet en skærmydsel sted ved Bassano. Ad forskellige veje rejste vi da gennem det fremmede land; meget af vejen måtte vi gå, og da det var meget varmt, led vi en del af tørst. Om aftenen kom vi til Fener, hvor vi overnattede.

Franske soldater på march.

17. september: Kl. 10 forlod vi Fener og kom nu gennem en lejr, som de tyske havde holdt besat. Da de var blevet tvunget af de franske til at flygte, havde de kastet alle deres huer og støvler fra sig. Ved middagstid nåede vi Primulano, hvor vi fik en meget slet middag med lidt og dårlig vin. Grunden var, at de franske havde ført alt bort fra byen, som var helt ødelagt. Her mødte vi flere franske soldater, og min mand følte stor medlidenhed med dem. Vi rejste nu til Bassano, hvor der var vagt af franske soldater og over Levico og Spedaletto til Borghetto. Før vi kom dertil, blev vi ofte standsede af folk, der flygtede for de franske. Ikke desto mindre rejste vi videre, men da vi kom til byen, kunne vi hverken få logi eller noget at spise. Min mand tog så de franskes parti, og det hjalp; nu fik vi både mad og værelse.

18. september: Vi rejste herfra tidligt om morgenen; vi havde slet ikke sovet af skræk for de franske, som hele tiden drog forbi. Igennem Pergine, Civezzano og Crenola nåede vi Trento (Trient), hvor der vrимlede af franskmænd og hvor der blev sagt, at man ikke kunne komme længere frem, fordi den franske lejr er der. Huset, vi bor i, er stort og smukt, men helt fuldt af tyske fanger; alle værelserne er benyttet af de franske, og vi var meget bange, da vi ikke kunne lukke dørene til vore værelser af.

Rejsens 4. uge (13/9-19/9) gennem krigszonen.

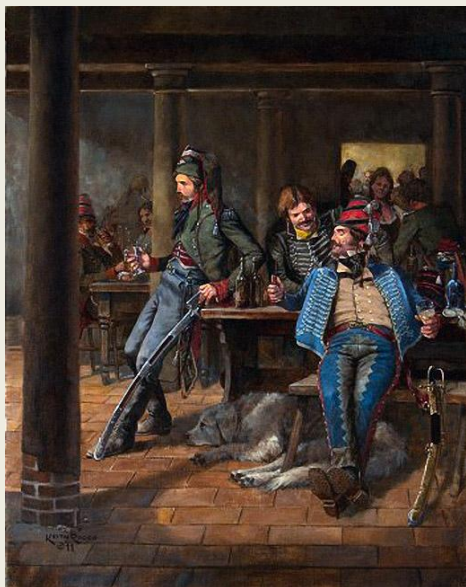
19. september: Vi spadserede over broen ved Adige, hvor der holdtes vagt af de franske. Kirkerne kan man ikke få at se, da de næsten altid er aflåsede; alle butikker bliver lukket før "Ave Maria"! Da vi kendte sign. Batestino Rouche fra Trenti, førte han os til sit hjem, og herfra gik vi ud for at se byen. På torvet ved domkirken er der et smukt springvand, helt af mamor. Springvandet er dannet af figurer, forestillende Neptun med treforken og forneden havheste. Senere besøgte vi sign. Prati. Her var fuldt af franskmænd, blandt andre en officer med et såret ben. Senere spadserede vi ud af en port, der kaldes "la Porta d'Italias", og vejen har tilnavn af Corso, og her går folk og promenerer; her vrimlede af franskmænd.

Neptun springvandet "Fontana de Nettuno", Trenti.

I morges tog min mand en vogn, og vi kørte til Lavis, til generalen for at få et pas. Om natten kunne vi ikke sove et øjeblik for den masse franskmænd og tyske fanger, som ankom hvert øjeblik; der kom også en såret franskmænd.

20. september: Før kl. 8 rejste vi fra Trento og passerede med stor angst strædet ved Alba og den franske lejr ved Lavis, 5 mil fra Trento; der var en stor slette, men vi kom godt over den. I Lavis blev der anvist os en fransk fører, som skulle føre os til grænsen. Da vi var kommet over den, nåede vi tyskernes lejr, og nu blev vi standsede hvert øjeblik, og der blev rettet en masse spørgsmål til os. Endelig kom vi kl. 2 til Salurn, efter at vi, altid med angst, havde set de franske oppe på et bjerg, som vi skulle passere forbi. Her standsede vi hos Maggione Ungerese Millo-radovich, som viste os megen venlighed. Vi var nødt til at vente her, indtil der kunne blive sendt et bud til Neumarkt efter passet, og vi måtte vente hele dagen indtil kl. 10 om aftenen, uden at få noget at spise og drikke og stadig sammen med tyske officerer, der ikke bestilte andet end at spille kort og billard og ryge.

Den næste dag skulle der være angreb på de franske, og vi var meget bange, da vi ikke vidste, om vi skulle rejse eller blive; endelig kl. 10 om aftenen kom budet med passet. Efter at have tilbragt så slem en dag, ville vi gerne have lidt at spise, men det var ikke muligt på grund af den masse tropper, som var forsamlet dér. Il Maggione sørgede dog for, at vi fik en smule vin, der smagte som eddike, og lidt kød, der var meget slet. Endvidere fik vi et soveværelse med 5 senge og en dør, der ikke kunne lukkes; der var næsten intet lys, og sengene var så dårlige at et hundehus ville have været bedre. Vi valgte da at blive siddene på stolene, som vi allerede havde gjort

så længe, men vi havde næppe siddet således en times tid, før vi hørte støj af våben og soldater, som sloges; vi løb straks hen til vinduerne, men striden var blot om et fruentskifte. En halv time senere hørte vi skyden i lejren og straks derefter trommerne; vi vidste jo, at angrebet skulle finde sted om morgenen, men nu blev vi bange for, at skuddene skulle forkynde angrebet. Således tibragte vi nogle timer, bestandigt med hjertet i halsen, og næsten 24 timer forløb uden at vi fik noget at spise, uden at komme i seng og uden at hvile, kort sagt som hunde.

21. september: Næppe var det dag, før vi lod vetturinen Pietro spænde for hurtigst muligt; vi så ikke efter tiden, men skyndte os bort og rejste til strædet dell'Alba med en godt bevæbnet tysk soldat bagved vognen; han skulle ledsage os til generalen. Vi kom så til den første, den anden og den tredje tyske lejr; dér var generalen, og stedet hed Neumarkt. Her gjorde vi ophold og sendte soldaten tilbage. Vi rejste så videre og måtte standse hos hver general, vi kom forbi; af en af dem blev vi invi-

teret til at drikke chokolade, men endskønt vi var meget sultne, sagde vi nej; en anden bad os om at stå af vognen, men vi ville ikke; han sendte mig så en meget smuk fersken. På den måde fortsatte vi indtil Bolzena; her stoppede vi og fik middag. Ved bordet fik vi selskab af flere mænd, som skulle skaffe proviant til den tyske armé. Vi rejste hurtigt herfra; og kl. 2 om natten nåede vi Carmolo, hvor vi dog ikke kunne få logi på grund af de mange tropper, som var her, og vi besluttede så at rejse videre uagtet, at det var midt om natten, og vejen var dårlig og hestene trætte. Omsider kom vi til et hus, som blev kaldt posthuset, og her standse vi. Vi traf der en tysk officer, som havde mistet en finger i det sidste slag, han havde været i. Efter mange kvaler fik vi noget kød til aften, og her overnattede vi.

22. september: Vi rejste af sted før daggry og kom forbi et meget slemt sted, der hed Selva, derpå til Brizen, hvor der var en tysk general, og endelig midt om aftenen til Sterzing, hvor vi spiste til aften og sov en smule.

Bjergene ved Sélva.

23. september: Vi rejste videre om natten og passerede nu det store pas ved Brenner, hvor vi ustandselig mødte tropper og proviantvogne til arméen. Om middagen kom vi til Matie, hvor vi kun fik lidt dårlig og dyr mad. Vi rejste hurtigt videre, og om aftenen nåede vi Innsbruck. Endskønt vi var sultne og trætte, gik vi straks ud for at se byen. Denne er stor, og der er vagt af borgerbevæbningen og tillige mange tyske soldater. Der er en meget lang gade og på den et springvand

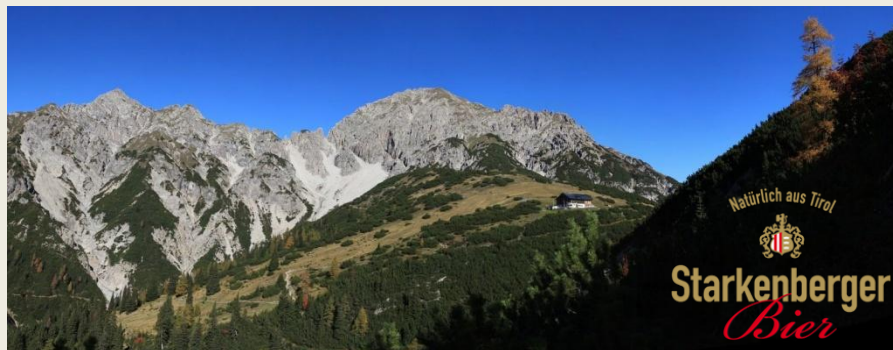
med en lille søjle, på hvis top der er en statue af San Nepomo; forneden er der 4 store statuer. Regentens palads er meget stort. Om aftenen er hele byen opløst.

Hofburg paladset, Innsbruck.

Her spiste vi godt til aften, og her blev min mand uenig med nogle tyske officerer, der ikke ville tro, at vi var rejst gennem den franske lejr. Fra tid til anden blev der bragt franske fanger og sårede til byen.

24. september: Kl. 2 rejste vi og nåede det store bjerg ved Zirl. Her blev spændt 6 heste for vognen, for at den kunne komme op ad bjerget, som er meget højt og stejlt og farligt at passere. Vi sad i vognen og så ud af vinduerne, at vejen gik næsten lige op. Vi var meget bange og gik derfor halvdelen af vejen. Midt på bjerget gjorde vi et lille ophold, og her drak vi for første gang øl; så gik vi videre i 5 timer. Da vi endelig nåede toppen, var det ikke muligt at se dalens bund. Vi standsede heroppe og opdagede, at medens toppen nede fra så ud som en stor knivspids, så var der deroppe en stor slette med en indsø og en smuk udsigt; ellers så man kun bjerge rundt om.

Bjergene ved Zirl, hjemsted for Brauerei Schloß Starkenberger.

Så fortsatte vi rejsen nedad og kom sent om natten til Mittelwald, hvor vi overnattede.

25. september: Vi rejste herfra kl. 9 og kom nu gennem det store pas ved Walchensee, som er meget berygtet for røvere. Det tog 8 timer at passere det, og i al den tid så vi ikke andet end gravkors over mennesker, som var blevet myrdet. Det må være meget farlige og slette mennesker der, og dette sted indgyder en stor rædsel, men man er alligevel nødt til at passere det til fods.

Vi kom til en indsø, som vi gik rundt om uden at se et hus, et menneske ja ikke en gang en hund, men kun de kors, der findes for hvert fjerde skridt og bærer indskrift om den dag, da de myrdede er fundet; der var et som viste, at det kun var kort tid siden, mordet havde fundet sted.

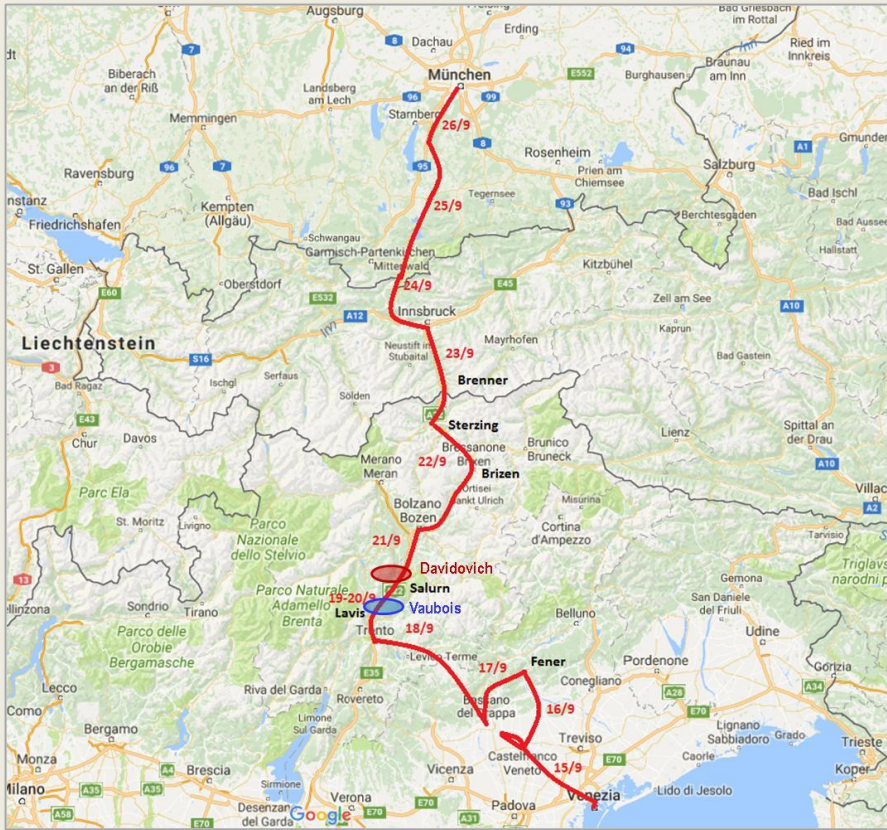

Walchensee, den største og dybeste alpine indsø: 190 meter dyb, 7 km lang, 5 km bred.

Denne uhyggelige vej fik omsider en ende, og vi kom nu til et osteri, der hed Benediktbeuern. Her spiste vi noget og traf en præst, der talte meget og drak megen vin. Senere nåede vi Königsdorf, hvor vi overnattede.

26. september: Kl. 11 rejste vi og passerede en strækning, hvor der også var kors over myrdede mennesker. Vejene var frygtelige og broerne var ødelagt på den mest rædselsfulde måde. Vi gik det meste af vejen og var derfor meget trætte, da vi om aftenen kom til München, hvor vi fik en god, stor og smuk bolig. Her var meget bekvemt; værelserne blev straks opvarmet, da det var meget koldt. Vi spiste og sov godt, da vi ikke skulle rejse næste dag.

27. september: Om morgenen gik vi med en fører ud for at bese byen. Den er stor og smuk; her er 14.000 soldater. Billedgalleriet fik vi ikke at se, da slottet er lukket, og alt er bragt bort. Vi så dog haverne, der var meget smukke. Kathedralen var vi inde i; den har 3 skibe, og her findes et monument over Hertug af Bayern; den er helt af bronze. Vi besøgte også Augustinerkirken og Malteserkirken, som kun har en hvælving og er meget smuk; her hørte vi messen blive sunget med musik til. Butikkerne er samlet i en gade, hvis huse er udvendigt malet. Om aftenen var vi i teatret til en tysk opera, der var smuk. Senere hørte vi militæret spille på torvet, hvor der var en masse mennesker og hvor min mand traf to venner.

Rejsens 5. uge (20/9-26/9) gennem krigsfronten og over grænsen til Østrig og Tyskland.

28. september: Vi aflagde besøg hos sign. Wirtscaffel, der indbød os til middag. Senere var vi i domkirken til messe og derpå alle tre til middag hos omtalte sign. Og kom meget sent hjem.

29. september: Kl. 11 rejste vi fra München og nåede ved middagstid Pfaffenhofen. Her fandtes ikke andet end æg; vi drak vand og spiste hårdt rugbrød, som vi måtte betale meget for, fordi der først havde været 14.000 franske og senere de tyske. Vi rejste nu til Pörnbach, hvor der var fuldt af tyske soldater; da vi ikke kunne få logi, var vi nødt til at stå op i vognen igen. Om aftenen kom vi til Reichertshofen, hvor vi overnattede.

Reichertshofen: Stockou Hauptgebäude, papirfabrik omkring 1800.

30. september: Kl. 5 om morgenen rejste vi og kom i dagens løb til Ingolstadt, hvor der var en stor bayersk lejr uden for byen; der var også en anden lejr med kejserens kavaleri. Her drak vi kaffe, og ved middagstid nåede vi Denkendorff, hvor de ingen vin havde, men kun æg. Så drak vi kaffe og rejste straks videre. Vi passerede Cramoenstedt, Balashoffen, Beilingris og derefter gennem et ubehageligt pas, hvor vejen var så dårlig, at vi havde stort besvær med at komme frem. Kl. 8 om aftenen kom vi til Berching, hvor vi boede hos sign. Marchel.

1. oktober: Vi rejste kl. 6 om morgenen og ad mange dårlige veje kom vi om eftermiddagen til Berberslaub, hvor man kunne få vand og brød og begge dele var oven i købet slette. Vi rejste straks videre og kom kl. 7 om aftenen til Nürnberg, meget trætte, da vi også i dag havde gået meget. Vi blev indlogeret i Goldenzughaut Crunnen.

2. oktober: Vi blev hjemme om formiddagen; om eftermiddagen kom sign. Gmelin, sekretær ved legationen, og han førte os hen i en meget stor, men ikke smuk kirke. Herfra gik vi for at se et springvand, der er uden vand; det er udført i forrige århundrede og helt af bronze med Neptun i toppen. Det blev lavet for at anbringes på torvet i Nürnberg men opbevares nu i et hus helt skjult af brædder, og i den tilstand bliver det forevist for fremmede. Herfra gik vi til en sal hel fuld af

modeller og varer fra fabrikker her. Så gik vi hjem med den nævnte sign. for at drikke kaffe.

Neptun-springvandet i Nürnberg – nu med vand.

3. oktober: Kl. 12 spiste vi alle middag hos sign. Gmelin og kl. 5 gik vi sammen i teatret. Her spillede på tysk og godt, men teatret er lille og dårligt. Så var vi igen hos sign. Gmelin til aften.

4. oktober: Vi gik en tur i byen, der er en del bakket; på to torve er der en slags marked. Efter middag var vi på kirkegården, der ligger uden for byen; den er meget stor med mange store sten på gravstederne; på hver sten er der indskrift og afdødes våben i bronze. Så traf vi igen sekretæren og gik med ham forat se illuminationen for kejseren, og vi kom meget sent hjem.

Franz II (1768-1835)

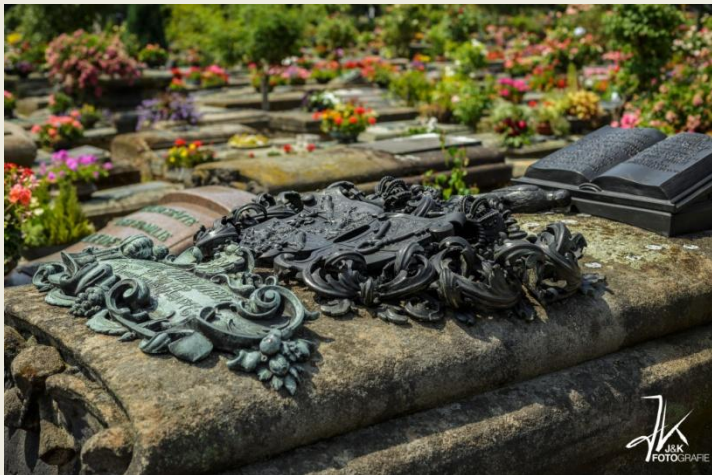
Kejser Franz II var tysk-romersk kejser (1792-1806) og kejser af Østrig (1804-1835).

Det tysk-romerske rige kollapsede under Napoleonskrigene.

Franz' datter Marie Louise blev gift med Napoleon og var kejserinde af Frankrig 1810-1814.

Marie Louise (1791-1847)

Kirkegården i Nürnberg med våbenskjolde i bronze på gravene.

5. oktober: Vi rejste fra Nürnberg kl. 10 sammen med sign. Gmelin; vi gik til posthuset og var en time om at nå det. Her drak vi malagavin og stod så ind i diligencen, og den kørte vi i et træk i 5 dage og 4 nætter uden at kunne sove. Vi levede meget dårligt, og i 2 nætter var det et frygteligt vejr. I åben diligence, og i stærk regn og blæst kom vi til Coburg, hvor vi skulle skifte heste.

Her ventede man prinsen, som var flygtet fra de franske, og der var en masse mennesker for at se ham. Hans ankomst foregik således; først kom der mange postilloner, så postmesteren, som faldt ved at løbe og sårede sin hånd, derefter trompeterne, jægerne og mange andre af følget, alle til hest og endelig vognene.

Da vi havde set dette, rejste vi videre og kom søndag aften den 9. efter kl. 12 til Hessen-Cassel i stærkt regnvejr og blæst, helt gennemblødte og så trætte, som man kan tænke sig; vi var helt forstyrrede af det forfærdelige vejr. Min æske var slået itu og vandet var trængt ind i kufferten; vi var næsten halvdøde af kulde og sult. Efter at have måttet opholde os i denne tilstand i en god time på posthuset, kørte vi til et hotel, som kaldtes "Stralsund". Det var et tarveligt, lille hotel men meget søgt.

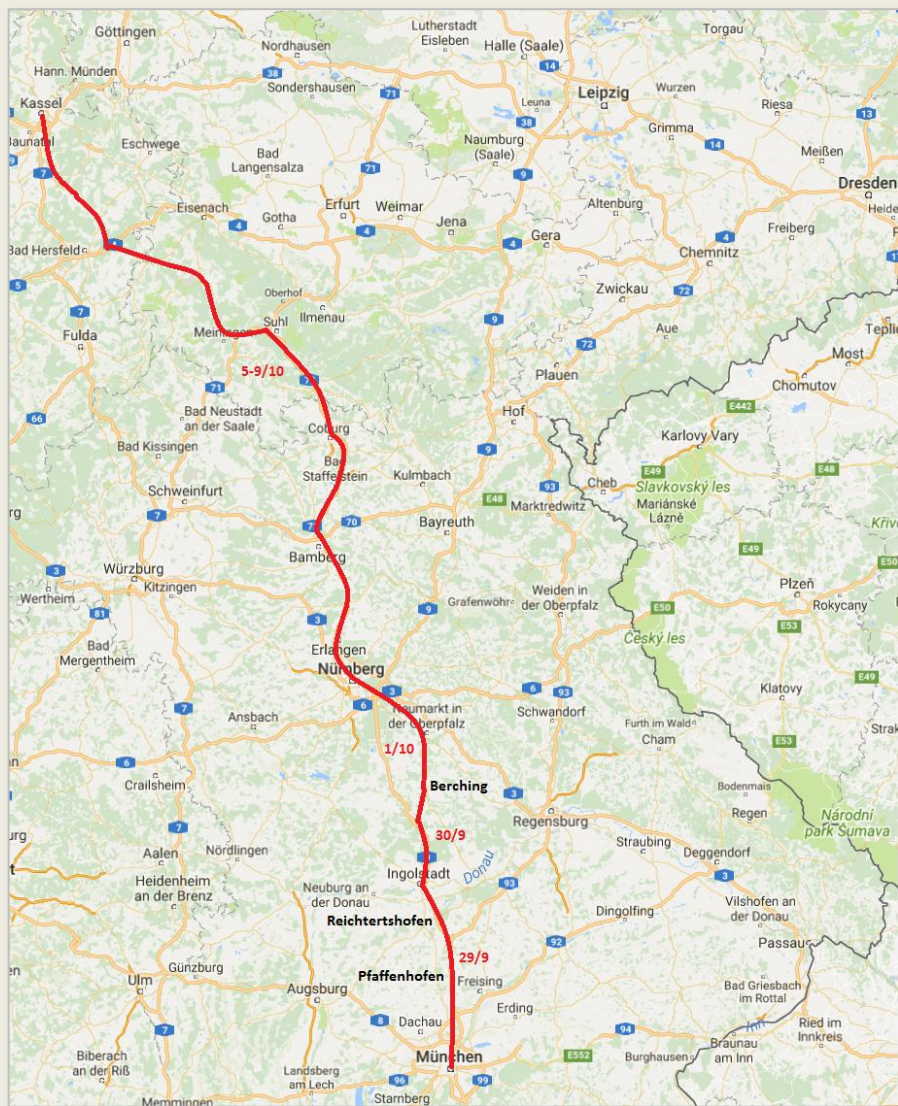
10. oktober: Vi blev hjemme hele dagen, dels fordi vejret var meget slet, dels på grund af den overvældende træthed, vi følte efter den lange rejse med diligencen. Om aftenen kom sign. Robert; han medbragte et brev der fortalte, at hans fader var død. Min mand klædte sig straks om og gik med ham.

Kassel

11. oktober: Sammen med sign. Rule var vi på en café og senere besøgte vi alle vore venner. Vi var også til middag hos ham og senere ude at spadsere, skønt det næsten regnede hele tiden. Byen er meget stor, gaderne brede og smukke, og der

er skønne udsigter og pragtfulde slotte. Efter kaffe besøgte vi sign. Robert, der bor 1 mil fra byen.

Rejsens 6.-7. uge (27/9-9/10).

12. oktober: Vi spiste til middag hos sign. Wulff, og sammen med ham besøgte vi malerisamlingen, som er meget smuk, og et museum, hvor der alle slags dyr,

mange smukke diamanter af usædvanlig størrelse, alle slags fugle og en elefant. Der er endvidere statuer, som tilhørte familien Langravio, alle slags våben og mange flere smukke ting; mange dyr lænkede sammen. Derfra vendte vi tilbage til sign. Wulff, hvor vi drak vin.

13. oktober: Sammen med sign. Wulff kørte vi til Weissensteiner, hvor vi traf direktøren sign. Enerico. Det begyndte nu at regne, og det blev det ved med hele dagen. Da vi nu ikke kunne få noget at se, drak vi vin fra Malaga. Vi spiste middag hos ham, og uagtet det stadig regnede, gik vi dog ud på bjerget og nåede broen ved Biavolo. Så skyndte vi os ned, meget våde. Vi spiste aften hos ham og kørte så hjem.

14. oktober: Vi var til middag hos sign. Wulffs broder, der er gift. Senere gik vi hjem for at klæde os om til et stort aftenselskab, hvor vi var over 12, der alle talte italiensk. Der blev drukket punch, og det var meget sent og regnede forfærdeligt, da vi tog hjem.

15. oktober: Vi var hjemme hele dagen og havde besøg af flere af vores venner.

16. oktober: Efter at vi havde været til messe i den katolske kirke, hvor messen synges af alle, og hvor der spilles på orgelet, gik vi sammen med sign. Robert på den italienske café for at drikke chokolade. Efter middag på hotellet kørte vi til Weissensteiner for at se vandfaldet; der er bl.a. et fald, der er 130 fod højt.

Det begyndte på ny at regne, og vi kørte derfor tilbage til hotellet, hvor vi spiste til aften. Derpå var vi hos sign. Enerico. Hvor vi fik syltetøj og vin, og så tilbage til byen. Sammen med sign. Rule var vi på torvet for at høre ekko'et, men da kl. blev 12, gik vi hjem.

17. oktober: Vi var hjemme hele dagen, og først hen imod aften gik vi ud med sign. Robert.

18. oktober: Vi var hjemme hele dagen; om aftenen kom sign. Robert for at træffe aftale med min mand om at tilbringe næste dag sammen med sign. Enrico.

19. oktober: Vi har været alene til messe, og derefter tog min mand bort med sign. Robert. Jeg var ikke helt rask.

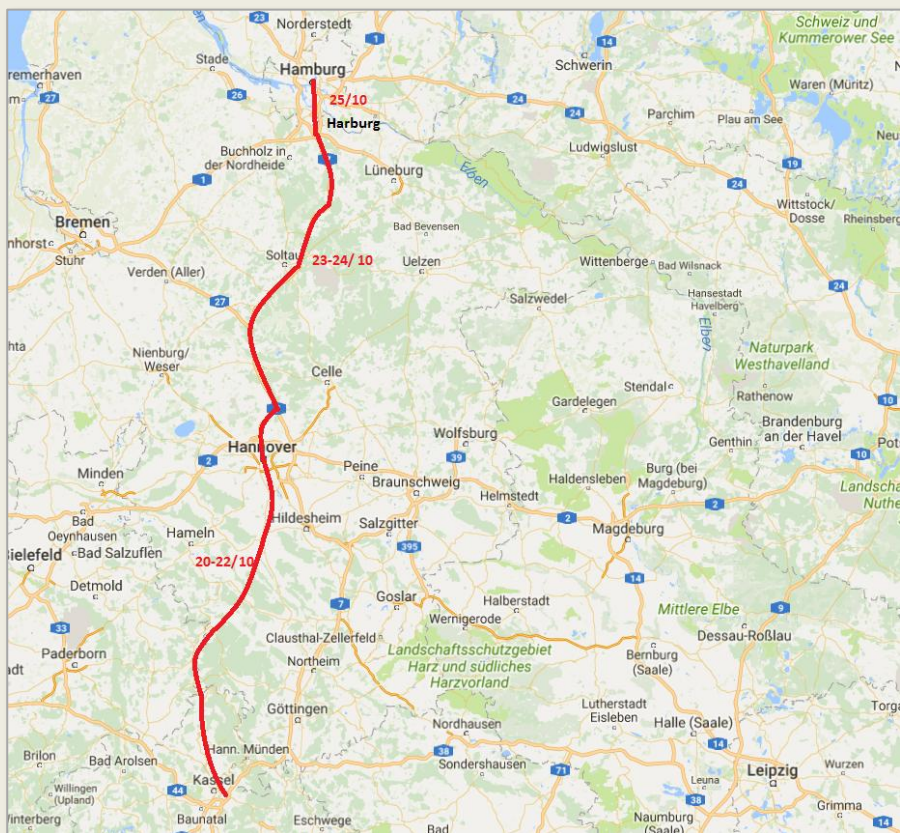
20. oktober: Kl. 1 spiste vi middag og rejste så med posten til Hamburg, og vi rejste hele dagen og natten.

21. oktober: Vi fortsatte rejse uden at standse; vejene var slette; det var en dårlig og åben postvogn, og det regnede og blæste.

22. oktober: Vi rejste stadig videre i samme dårlige og kolde vejr; ved midnatstid kom vi til Hannover, hvor vi overnattede.

23. oktober: Kl. 8 rejste vi sammen med et helt selskab af sted i 2 postvogne, og vi rejste uafbrudt hele dagen og natten. Det var både koldt og regnede meget, og alligevel måtte vi gå noget.

Rejsens 8. uge (20-25/10)

24. oktober: Således blev vi ved, indtil vi kl. 3 om natten kom til Harburg nær ved Hamborg, halvdøde af kulde og gennemblødte. Her spiste vi lidt, men fik kun en seng. Hele vejen havde vi kørt i åben vogn.

25. oktober: Om morgenen indskibede vi os sammen med et stort selskab. En englænder, sign. Mayer, som sammen med sin bror rejste til Hamburg for 2 år, gav mig sin kappe, da det blæste koldt, og vi hele tiden havde modvind. Vi sejlede således i 2 timer, og skibet hældede stadig til den ene side. Endelig kl. 10 kom vi til Hamburg! Hele selskabet kom straks i land; vi drak sammen noget rom og skildtes

så. At få logi var næsten umuligt, da der var fuldt overalt. Omsider fandt vi dog et hus, hvor vi fik et lille værelse med to meget små senge for 1 Scudo (Rigsdaler) om dagen; lys, varme og alt andet måtte betales særskilt; vi var imidlertid nødt til at tage det. Vi spiste middag der og blev hjemme, da vi var meget trætte. Vejret var dårligt og fugtigt.

nach der Wirklichkeit gezeichnet von C. Zahr

auf Stahl geätzt u. verlegt von F. Zahr in Hamburg

Das Rathaus und die Bank in Hamburg

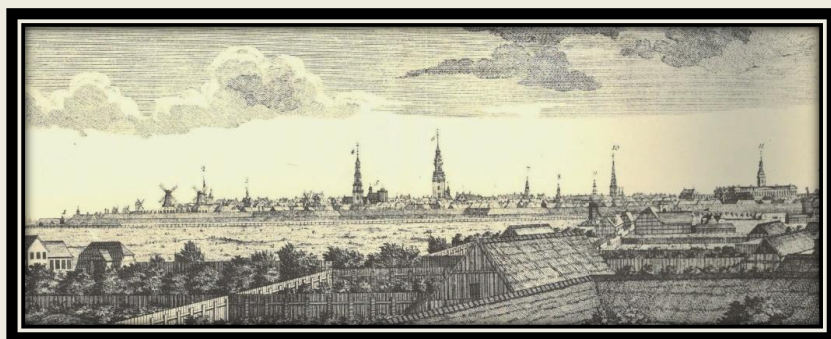
26. oktober: Vi kørte til sign. Arens for at spise middag. Om aftenen ville vi i det franske teater, men da der var helt fuldt, måtte vi gå i det tyske. Det er hverken stort eller smukt, men komedien var god.

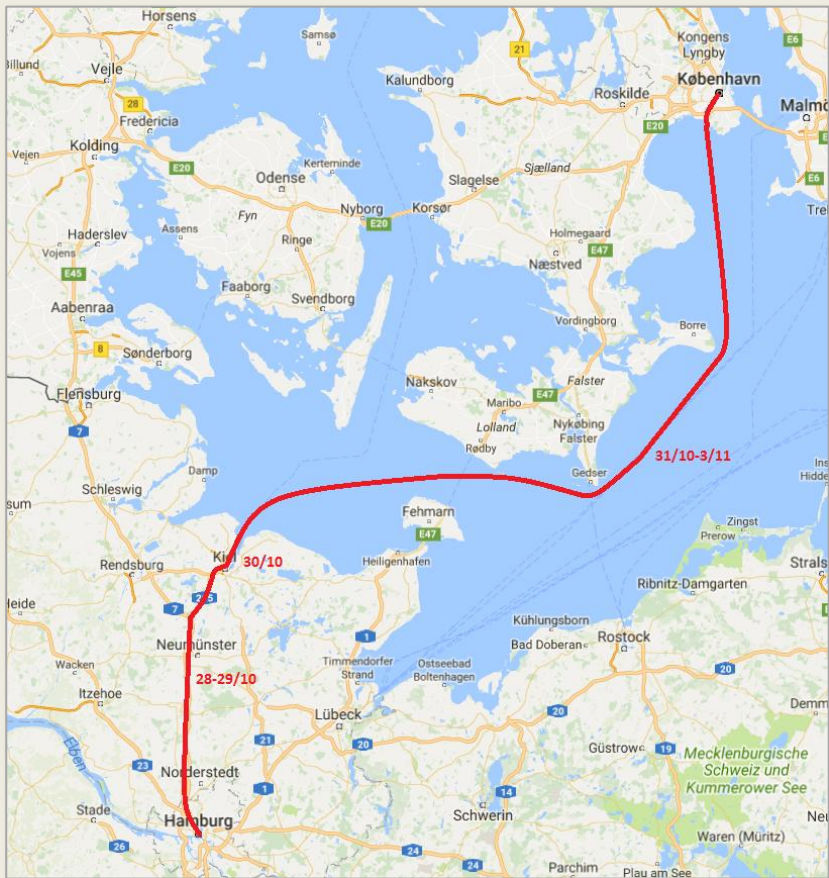
27. oktober: Vi gik ud for at se byen! Her var marked og på det store torv var mange små træhuse indrettet til butikker; her kunne man få alle slags tøj at købe. Vi spadserede senere på voldene, og efter middag gik vi ud igen. Gaderne er meget smudsige, og der er mange mennesker. Byen er meget stor, der er megen luksus og alt er dyrt. Vore vinduer vender ud til torvet, hvor der handles. Værtinden er enke, hedder Seimper og er en rar kone.

Endelig den 3. november om torsdagen kl. 12 nåede vi 2 mil fra København, men her blev det modvind, så vi måtte ligge stille og kaste anker. Imidlertid tog vi en båd for at komme i land, men næppe var vi kommet lidt bort fra skibet, førend det blev stærkt regnvejr og en så voldsom blæst, at båden gængede fra den ene side til den anden, alt eftersom vinden kastede den; vi var i stor fare, og således gik det længe. Helt gennemblødte af søvand og halvdøde af kulde og skræk kom vi endelig i land kl. 2 om formiddagen, torsdag den 3. november 1796, og nu måtte vi vente, indtil der kom en vogn, der kørte os hjem. Vejret var stadig lige forfærdeligt.

Rejsens 9. uge (28/10-3/11)

I København 1796-1851

I København blev Johan og Maria viet i Sant Petri kirke på hendes 20 års fødselsdag 19. december 1796.

53. Am 19de Dec: om H. S. Margarete in S. Petri Kirke. Der
Lind og fødtes H. Johan Hermann Rabott, Maler, mit den
H. Maria Gertruda Pericoli, aus Rom gebürtig.
Lind:
Herr die Herr: Christian Berg Lassen, in der M. S. Petri Kirke No. 26
Herr die Herr: P. Gyronetti, Malermeister in der M. S. Petri Kirke No. 26
i der Räumung gegen die M. S. Petri Kirke

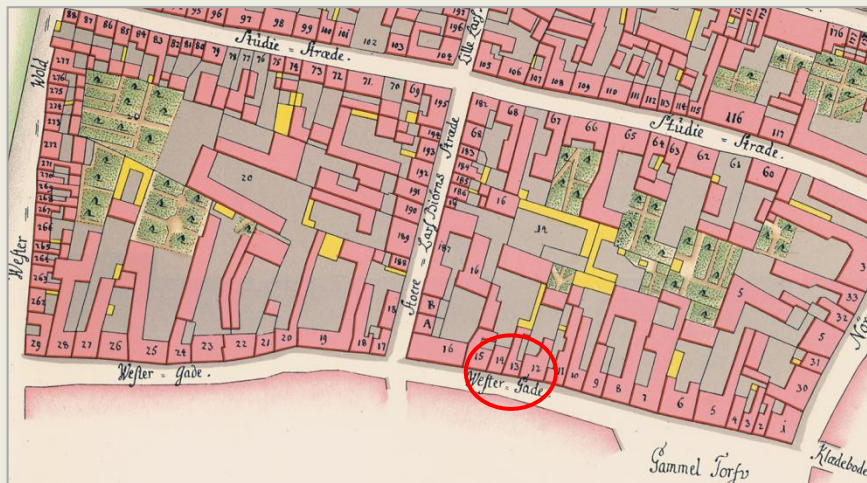
Johan var uddannet på *Det Kongelige Danske Maler-, Billedhugger- og Bygnings-Academi*, som havde til huse i Charlottenborg. Han gennemførte Begynderskolen i 1770, Fritegningsskolen 1772, Gipsskolen 1774 og Modelskolen 1775. Han vandt den lille søvmedalje i 1775 og den store i 1777. Han deltog i konkurrence om guldmedaljen i 1777 og 1779 og vandt den lille guldmedalje i 1781 med værket "Salomon lader Pagtens Ark opsætte i Templet". Han forsøgte at vinde den store guldmedalje i 1783 uden held. Han rejste herefter udenlands med privat understøttelse. Han var i 1784-1790 i Rom, derefter i København og i 1791-1792 i Berlin. I 1792-1796 var han igen i Rom, hvor han omgikkes danske og tyske kunstnere og lærde. Og hvor han mødte Maria.

Johan var bl.a. ven med maler, arkitekt og professor Nicolai Abildgaard (1743-1809), der var direktør for Kunstakademiet 1789-1791 og 1801-1809 og bl.a. bekendt med Bertel Thorvaldsen (1770-1844) og Jens Juel (1745-1802). Johan har derfor sandsynligvis også kendt Thorvaldsen og Juel fra Kunstakademiet. Johan var i 1780 sammen med forfatterne Knud Lyne Rahbek og Thomas Thaarup medstifter af Borups Selskab (*Det Dramatiske litteraire Selskab*). Thorvaldsen kom også i dette selskab.

Johan opnåede aldrig at blive medlem af Akademiet, da han i 1797, efter at have taget fast bopæl i Danmark, for at forsørge familien måtte tage en ledig lærerplads ved Akademiets ene frihåndsskole. En sådan plads var dengang uforenelig

med medlemsværdigheden. Fra en lovende historiemaler, der allerede havde gjort sig godt bemærket, blev Cabott reduceret til ordinær tegnlærer. Han lavede dog samtidig lidt dekorationsmaleri og fik 1799 titel af hofdekoratør. I 1801 blev han agreeret ved Akademiet.

De boede i Nørre Kvarter, matrikel nummer 13 (i dag Vestergade 8).

I folketællingen 1. februar 1801 fremgår de som "6te familie" i Vestergade 13:

1. Johan Herman Cabott, mand, 45 år, født 1756 gift, Hof Decorateur
2. Marie Gertrud Pericoli, kvinde, 26 år, født 1775, gift med J.H. Cabott
3. Emilia Cecilia (Cabott), kvinde, 2 år, født 1799
4. Givana Francisca Pericoli, kvinde, 63, født 1738, enke, svigermoder
5. Sara Kruse, kvinde, 73 år, født 1728, ugift, moster
6. Friderica Elisabeth, kvinde, 50, født 1751, ugift, se Cabott
7. Anna Birgitte Cabott, kvinde, 48 år, født 1753, ugift
8. Barbara Nielsdatter, kvinde, 40 år, født 1761, ugift, tjenstepige.

Opregnelſe

paa Folketallet i

Kjøbstad, ſaaledes ſom det beſandttes at være den 1ſte

Februar 1801, tilſigtemed Forklaring om enhver Perſons Stand, Embede og Næringøvd, m. v.

Adreſens Navn, ſamt Hoveder og Huſenes Nummer, ſaa og Familienes Antal.	Perſonenes fulde Navn i enhver Familie.	Hvad enhver Perſon er i Familien.	Perſonenes Alder, det indbeholdes her ſkrevet.	Høit eller aldt, og hvor ofte de være i Qvate: eller Uteſtand.	Perſonenes Titel, Embede, Forretning, Raadbrød, Hæderingøvd, eller hvad de leve af.	Summa paa Folketallet ſaavel i enhver Hoveder, ſom i den hele Qvate ſammen.
Dronningens Familie	Karſtig Niſſen	Jernhøvd	47	høit	høit	
	Georthe Niſſen	Jernhøvd	26	gæng	høit	
	Thorſtor Niſſen	høvd	15		høit	
	Paul Niſſen	høvd	11		høit	
	Conſtantin Niſſen		9		høit	
	Henriette Niſſen	høvd	15		høit	
	Sophie Niſſen	høvd	5		høit	
	Caroline Niſſen	Jernhøvd	28	høit	høit	
	Magdalene Niſſen	høvd	14	høit	høit	
	Anna Niſſen	informator	22	høit	høit	
	Karna Niſſen		16	høit	høit	
	Caroline Niſſen		14	høit	høit	
	Christian Niſſen	høvd	25	høit	høit	
	Paul Niſſen	høvd	20	høit	høit	
	Elſe Niſſen	høvd	21	høit	høit	
Adm. Niſſen	høvd	16	høit	høit		
Christian Niſſen	høvd	15	høit	høit		
Johan Niſſen	Jernhøvd	45	høit	høit		
Anna Niſſen	Jernhøvd	26	gæng	høit		
Carolina Niſſen	høvd	2		høit		
Gertraud Niſſen	høvd	11	høit	høit		
Sara Niſſen	høvd	48	høit	høit		
Frederikke Niſſen	høvd	50	høit	høit		
Anna Niſſen	høvd	28	høit	høit		
Barbara Niſſen	høvd	16	høit	høit		

Folketælling 1. februar 1801.

Tre måneder senere, den 2. april 1801, angreb den engelske flåde den danske flåde på Københavns Red ud for København. 1.600-1.800 danske og norske søfolk mistede livet eller blev sårede. De engelske tab var 264 døde og 689 sårede.

Slaget på Reden, stik fra 1802, set fra Vor Frelsers Kirke. Yderst mod nord ses mastekranen på Nyholm med "Elefanten" til venstre og beddingerne til højre. Længere inde ses de to hovedmagasiner ("takkeldshusene"), masteskurene samt Arsenalet ("Kuglegården") med de fire bygninger, hvor Søværnets Materielkommando holdt til indtil 2006. Ud for hovedmagasinerne ses begyndelsen til Dokøen, og overfor Arsenalet ligger Christiansholm. Pakhuset til venstre ligger på Krøyers Plads.

Københavns bombardement i 1807, maleri af C. W. Eckersberg. Billedet er omtrent fra hjørnet af Gothersgade og Landemærket. I midten til venstre ses Trinitatis Kirke med Rundetårn og i baggrunden Vor Frue Kirkes (domkirkens) brændende barokspir. Englænderne brugte spiret som sigtemål, hvorved det omliggende kvarter var det hårdest ramte i bombardementet.

Johan Cabotts kår begyndte at blive vanskelige. Netop som han havde opnået at få fribolig på Akademiet og derfor kunne håbe på lettelse i den hårde kamp for det daglige brød, døde han den 5. december 1814.

Døds-
Manudelsn.

1814.

Dødsdag.	Dødsårsag.	Den Dødes Navn og Alder.	Stad, Haandtering og Dydsbeskr.	Alder.	Om anførelse i det almindelige eller særskilte Register.	Bemærkninger.
21/12/14	21/12/14	Johan Solger 63 Aar.	Handelsmand i København.	63	1	Handelsmand i København.
22/12/14	22/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
23/12/14	23/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
24/12/14	24/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
25/12/14	25/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
26/12/14	26/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
27/12/14	27/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
28/12/14	28/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
29/12/14	29/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
30/12/14	30/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.
31/12/14	31/12/14	Christen Andersen 46 Aar.	Handelsmand i København.	46	1	Handelsmand i København.

Det lykkedes imidlertid at vække interesse i de højeste kredse for hans efterlatte, og Maria fik til opgave at undervise medlemmer af den kongelige familie i italiensk.

paa Folketallet m. v. i **København**
den 1te Februar 1845.

Gadernes Navne, samt Gaardenes og Husenes Nummer, og Stadernes Antal.	Samtlige Personers Navne i hver Gaard, hvert Hus, hver Familie.	Gader og Gaardens Navne.	Alder.	Offt. Høft, Søfart eller Kunst.	Tædsel, nemlig Kjøbmand og god Lønde og andet og andet Navn.	Personernes Titel, Embede, Forretning, Haandvaerk, Ræringssvei, Sælling i Familien eller hvad de leve af.	Om disse være fortaendte, hollere eller offelbige.
Allegade, N ^o 35	Nicholas Schwanenflugt 25		25		Kjøbmand	Offt. og Landmand	
	Emil Lorenzen 23		23		Kjøbmand	Landmand	
	Gotlieb Olsen 20		20		Kjøbmand	Landmand	
	Salus Eriksen 17		17		Kjøbmand	Landmand	
	Marie Anne Cabott 68		68		Kjøbmand	Landmand	
	Barbara Lars Cabott 26		26		Kjøbmand	Landmand	
	Peter Caroline Christensen 26		26		Kjøbmand	Landmand	

Maria boede siden i Østergade 35, 2. sal: Fru Marie Cabott, 68 år, enke, født i Rom, pensionist, og Barbara Laura Cabott, 34 år, ugift, født i København, datteren, Catholik.

Marie døde, 73 år gammel, 20. november 1851.

Døde			Erbefindelsen, 1851				
No.	Dødsdagen	Egenforføjning	Den Afdøde og hans	Stad, Bopæl og Cykelstift.	Alter	Deres alder i det sidste Stand. Dage	Bemærkning.
152.	2. 21 ^e November	Christine Nielsen f. W. Hansen	Christine Nielsen f. W. Hansen	Jylland, Ribe 1816. 325.	36		
153.	2. 6 ^e November	Johannes Sørensen f. W. Kræmmer	Johannes Sørensen f. W. Kræmmer	Jylland, Ribe 1816. 325.	53		
154.	2. 9 ^e November	Albertine Elisabeth Coppel	Albertine Elisabeth Coppel	Jylland, Ribe 1816. 325.	5		
155.	2. 22 ^e November	Wilhelmine Hansen f. Borch	Wilhelmine Hansen f. Borch	Jylland, Ribe 1816. 325.	13		
156.	2. 9 ^e November	Sara Marie Engelbrecht	Sara Marie Engelbrecht	Jylland, Ribe 1816. 325.	23		
157.	2. 21 ^e November	Henriette Christine Lind	Henriette Christine Lind	Jylland, Ribe 1816. 325.	15		
158.	2. 15 ^e November	Agnes Thorensen f. Petersen	Agnes Thorensen f. Petersen	Jylland, Ribe 1816. 325.	6		
159.	2. 16 ^e November	Johanne Christine Frederiksen f. Helms	Johanne Christine Frederiksen f. Helms	Jylland, Ribe 1816. 325.	75		
160.	2. 19 ^e November	Louise Sofiesen f. W. Kræmmer	Louise Sofiesen f. W. Kræmmer	Jylland, Ribe 1816. 325.	56		
161.	2. 24 ^e November	Johanne Frederike Kirstine f. W. Kræmmer	Johanne Frederike Kirstine f. W. Kræmmer	Jylland, Ribe 1816. 325.	25		
162.	2. 26 ^e November	Olavine Frederikke Petersen f. W. Kræmmer	Olavine Frederikke Petersen f. W. Kræmmer	Jylland, Ribe 1816. 325.	34		
163.	2. 29 ^e November	Emilie Marie Pall	Emilie Marie Pall	Jylland, Ribe 1816. 325.	10		
164.	2. 7 ^e December	Nicolai Sophus Holst f. W. Hansen	Nicolai Sophus Holst f. W. Hansen	Jylland, Ribe 1816. 325.	64		
165.	2. 30 ^e November	Maria Frederikke Cabott f. W. Kræmmer	Maria Frederikke Cabott f. W. Kræmmer	Jylland, Ribe 1816. 325.	75		
166.	2. 10 ^e December	Wilhelmine Hansen f. Borch	Wilhelmine Hansen f. Borch	Jylland, Ribe 1816. 325.	50		

Andre personer i København 1800-1850

1806

Rundt om hjørnet fra Vestergade, hvor Johan og Maria Cabott boede i 1801, og lidt oppe ad Teglgårdsstræde, i nummer 234, boede familien Henningsen. I 1806 fik de sønnen Lauritz Wilhelm (1806-1865), der senere blev guldsmed. Hans yngste søn, Viggo Emil Severin Henningsen (1856-1928), blev provst og i 1891 gift med Marias oldebarn, Ida Marie Holmblad (1866-1927).

1813

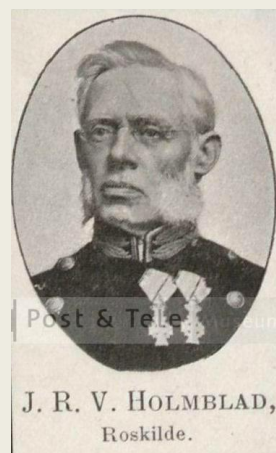
Den 5. maj 1813 blev født en dreng, som blev døbt Søren. Det eneste, man ved om hans mor Ane Sørensdatter Lund (1738-1834), var, at hun var tjenestepige i huset hos uldkræmmer Michael Pedersen Kierkegaard på Nytorv 2, 1. sal. Søren Kierkegaard (1813-1855) blev senere lands- og verdenskendt teolog og filosof.

1827

Den 10. februar 1827 ankom Carl Frederik Gundelach (1805-1867) fra Liljedals Glasværk i den lille by Ed i Skåne til København for at rejse videre til Fensmark ved Næstved, hvor han skulle starte som en af de første fire tyske glaspustere ved det nyetablerede Holmegaards Glasværk. Med sig havde han sin kone Johanna Hammerström og sin mor, Maren Malene Wentzel.

1828

I den finere del af byen, i Sølvgade nr. 420 (i dag nr. 38) i Sankt Annæ Wester kvarter boede farver Holmblad med familie. I 1828 kom Jacob Rasmus Valdemar Holmblad til verden. Han blev døbt i Trinitatis kirke ved Rundetårn. Han var søn af Carl Frederik (1800-1861), som var søn af Lauritz (1770-1827), som igen var søn af Jacob Holmblad (1736-1806), der kom fra Sverige og grundlagde firmaet. Jacob Rasmus Valdemar (1828-1895) blev gift i 1856 med Maria Cabotts barnebarn Birgitte Marie Varinca Holmblad. Jacob og Birgitte var fætter og kusine, da deres fædre Carl Frederik og Edvard Holmblad (1802-1881) var brødre. Jacob blev postmester i Roskilde.

Sølvgade 38

1831

I Københavns Sankt Annæ Kvarter boede i Borgergade nr. 203, 1. sal, Johann Adolph Rosenberg (1791-1839). Han blev i 1831 gift med Elise Ewald og de fik i 1835 sønnen Johan Ingfred Theodor Rosenberg, der blev døbt i Trinitatis. Johans ældste søn, Holger (1869-1960), blev journalist, forfatter og rejseskribent.

1835

På *Den kongelige Porcelainsfabrik*, som var etableret 1775 i en tidligere post- og gæstgivergård i Købmagergade 3 lige ved siden af Rundetårn (i dag Købmagergade 50), blev Vilhelm Bergsøe født. Faderen Carl Wilhelm Bergsøe (1800-1861) var administrator på porcelænsfabrikken og havde bopæl på fabrikken. Sønnen Vilhelm (1835-1911) blev forfatter og udgav bl.a. romanen *Fra Piazza del Popolo*. Tre år senere fik Vilhelm en lillebror, Sophus Andreas (1838-1896).

Sophus' ene søn, Johan Frederik (1875-1931), fik senere en søn, Christian Andreas Bergsøe (1904-1972).

Forsidebilledet: Portræt af Maria Gertrude Cabott. Olie på lærred. 61 x 50 cm.
Ukendt kunstner. På bagsiden af maleriet har en af Marias tre døtre, måske Adelaide Juliette Antoinette Cabott, skrevet:

"Min afdøde Moders Fader Pietro Pericoli Greve og Oberst: Pavens noble Garde
giwt med Anna De Rosvi" død her i Danmark 1821" og

"Fru Maria Gertrude Cabott født i Rom 19. december 1776 død i København 1851
født Comtesse Pericoli, Datter af Greve Pericoli, Commandant på Ascoli."

